

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКИЙ ПАЛАЦ ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання міської
координаційної ради з питань
професійного розвитку
педагогічних працівників
від 15.08.2024 № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту освіти
Харківської міської ради

від 20.08.2024 № 113

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради КЗ ХПДЮТ
від 06.06.2024 № 3

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
студії розвитку і навчання
«Малюк»
(початковий рівень, 2 роки навчання)

м. Харків – 2024

Автор:

Чала Олена Миколаївна – методист вищої категорії комунального закладу «Харківський Палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради Харківської області», керівник гуртка

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сьогодні, як ніколи раніше, актуальним є питання не лише соціалізації дитини дошкільного віку, а й створення умов для всебічного розвитку маленьких дорослих людей, набуття ними досвіду пізнавальної та творчої активності. Студія розвитку і навчання «Малюк» (далі – студія) – це комплекс гуртків, орієнтованих на розкриття індивідуального потенціалу дитини дошкільного віку у ході спеціально організованої пізнавально-творчої діяльності.

Мета студії – формування ключових компетентностей дитини дошкільного віку засобами пізнавально-творчої діяльності.

Пізнавальна компетентність полягає у збагаченні знань та умінь відповідно до тематичного змісту програми навчання, розвитку пізнавальної активності, формуванні відповідального ставлення до пізнавальної діяльності.

Практична компетентність орієнтована на набуття дитиною досвіду застосування знань та умінь у навчальній діяльності, формуванні навчальних умінь спостерігати, систематизувати, порівнювати, запам'ятовувати, обстежувати, стійкого бажання вчитися.

Творча компетентність покликана розвинути у дитини навички адекватної поведінки у нестандартних ситуаціях, сформувати позитивне ставлення до пізнання нового, розвинути прагнення діяти, створювати.

Соціальна компетентність спрямована на створення умов для соціалізації дитини дошкільного віку, набуття навичок організованості, необхідних для успішного навчання у школі та подальшого розвитку, виховання у дитини віру у свої можливості, формування культури спілкування та поведінки, навичок співпраці.

Програма студії розрахована на роботу з дітьми п'ятого, шостого та сьомого років життя та являє собою систему програм навчання гуртків початкового рівня, які взаємопов'язані і орієнтовані на формування ключових компетентностей дошкільників.

Програма студії розвитку і навчання «Малюк» складається із програм

гуртків початкового рівня, через які реалізуються намічені завдання.

Програмою гуртка **«Лічилочка»** передбачена система роботи з формування логіко-математичної компетентності дошкільників. Враховуючи, що у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні завдання логіко-математичного розвитку подано у різних сферах («Природа», «Культура», «Люди», «Я сам»), програма гуртка **«Лічилочка»** складена з урахуванням показників компетентності дитини, зазначених саме у цих сферах. Оволодіння математичними операціями відповідно до програми гуртка **«Лічилочка»** (лічбою, впорядкуванням, класифікацією, ознайомлення з геометричними фігурами, розуміння часових просторових ознак тощо) спирається на розвиток уміння аналізувати, синтезувати, зіставляти, порівнювати, узагальнювати, абстрагувати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та залежності.

Завдання пізнавального розвитку та розвитку розумових операцій інтенсифікується програмою гуртка **«Пізнайко»**. Метою програми гуртка **«Пізнайко»** є розвиток творчих здібностей, пізнавальної та розумової активності, самопізнання та самовиховання. Програма спрямована на ознайомлення дітей з властивостями предметів, навколишнім світом, створення умов для розвитку логічного мислення. Заняття у гуртку **«Пізнайко»** сприяють розвитку спостережливості, довільності сприйняття, формуванню уявлень про предмети і явища. Все це зумовлює розвиток інших психічних процесів: мислення, уваги, уяви, пам'яті. Програма передбачає формування інтересу до моделювання, знакових систем, виховання самостійності у вирішенні творчих завдань, спонукання до об'єктивної оцінки досягнутого результату.

Програма гуртка **«Букводарик»** передбачає цілеспрямовану роботу з виховання звукової культури мовлення, двобуквений та буквений етапи в оволодінні елементами грамоти, підготовку руки до письма.

Сприяння активному мовленнєвому розвитку, формування комунікативних умінь, знайомство з основами сценічної мови, розширення уявлень про навколишню дійсність – мета гуртка **«Мовленярлик»**. Програма побудована таким чином, щоб забезпечити формування мовленнєвої

компетентності дошкільника як однієї з ключових базисних характеристик особистості, сприяти формуванню мовленнєвої культури та націлити вихованців на заняття у колективах художньо-естетичного напрямку.

В залежності від віку вихованців термін навчання у студії розвитку і навчання «Малюк» може бути один або два роки.

Групи комплектуються за віковою ознакою. Набір гуртків та навчальне навантаження враховують вікові особливості та відповідають санітарним нормам.

Для дітей віком від 4 до 5 років («Малюк» - 4) навчальне навантаження складає (див. табл. 1):

таблиця 1

Назва гуртка	Кількість разів на тиждень	Кількість годин на тиждень
«Мовленярлик»	3	3
«Лічилочка»	3	3

Разом: 6 годин на тиждень

Для дітей віком від 5 до 6 років («Малюк» – 5) навчальне навантаження складає (див.табл. 2):

таблиця 2

Назва гуртка	Кількість разів на тиждень	Кількість годин на тиждень
«Лічилочка»	3	3
«Букводарик»	3	3
«Пізнайко»	3	3

Разом: 9 годин на тиждень

Заняття в усіх вікових групах проводяться тричі на тиждень відповідно до розкладу.

Заняття проводяться в ігровій формі, що враховує вікові особливості гуртківців.

СТУДІЯ РОЗВИТКУ І НАВЧАННЯ «МАЛЮК» - 4

Гурток «Лічилочка»

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	-	1
2.	У світі величин	2	10	12
3.	Орієнтування у просторі	2	10	12
4.	Орієнтування у часі	3	10	13
5.	У світі цифр і чисел	8	28	36
6.	Знаки-задавки	1	4	5
7.	Світ геометричних фігур	5	18	23
8.	Конструювання	1	4	5
9.	Підсумок	-	1	1
Разом		23	85	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Правила поведінки на занятті. В гостях у Лічилочки. Знайомство з поняттями «один» – «багато».

2. У світі величин (12 год.)

Теоретична частина. Порівняння предметів за довжиною, шириною, товщиною, висотою. Практичне вимірювання довжини за умовними мірками. Порівняння за об'ємом за допомогою умовної мірки.

Практична частина. Порівняння смужок та предметів за довжиною, шириною, товщиною, висотою. Класифікація за ознаками. Практичні роботи з вимірювання довжини та ширини дошки, столу, кімнати за допомогою мірки. Дидактичні ігри: «Найширша дошка», «Найдовша смужка», «Будуємо паркан», «Довгоносики».

3. Орієнтування у просторі (12 год.)

Теоретична частина. Знайомство з просторовими відношеннями: на-над-під, вище – нижче, зверху – знизу, зліва – справа – посередині, усередині – зовні, попереду – позаду. Поняття: далеко, близько, поруч, подалі. Напрямок руху (вперед, назад, ліворуч, праворуч). Знайомство з планом. Розташування предметів відносно себе.

Практична частина. Дидактичні ігри: «На галявині», «У порту», «Аеропорт», «На автомобільній стоянці», «Хто де?»; логічні вправи: «Домалюй», «Вправні художники», «Так чи не так», «Розташуй тварин у зоопарку за планом». Складання плану кімнати, складання розповідей за сюжетними малюнками з використанням просторових понять.

4. Орієнтування у часі (13 год.)

Теоретична частина. Знайомство з часовими відношеннями: згодом, зараз, раніше, пізніше, сьогодні, завтра, вчора тощо. Знайомство з одиницею часу «доба». Поняття про частини доби: ранок, день, вечір, ніч. Тиждень. Дні тижня. Місяці. Назви 12 місяців, їх послідовність. Рік. Пори року.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Частини доби», «Дні тижня», «Буває – не буває», «Місяці називай – пору року визначай». Робота з таблицями: «Пори року», «Дні тижня», «Місяці». Рухлива гра «Ранок-ніч». Складання пазлів.

5. У світі цифр і чисел (36 год.)

Теоретична частина. Порівняння груп предметів за кількістю на основі складання пар. Зберігання кількості. Знайомство з числами від 1 до 10, позначення їх цифрами. Число і цифра 0. Пара та лічба парами, трійками, через одиницю. Числовий ряд. Пряма та зворотна лічба. Кількісна і порядкова лічба. Суміжні числа. Попереднє та наступне число.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Порівняй», «Склади пару», «Тихо-голосно», «Чарівна-скринька», «Швидкісний ліфт», «Крокуємо сходами», «Хто наступний», «Числа, шикуймося!», «Роботи», «Розумні ведмежата», «Музичні перегони», «Ми їдемо-їдемо», «Їжачкові премудрості», «Лисиччині загадки»,

«Порахуй-напиши», «З якої квітки пелюстки?»; задачі-жарти, логіко-математичні вправи, задачі-казки, робота з таблицями.

6. Знаки-задавки (5 год.)

Теоретична частина. Знайомство з символами. Поняття «порівну», «стільки ж». Рівність і нерівність. Знак «дорівнює» ($=$) та «не дорівнює» (\neq), порівняння множин за кількістю. Встановлення рівності з нерівності. Логічні задачі.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Познач символом», «Що більше?», «Пелікани», «Домалюй до рівності», «Виправ помилку»; логічна вправа «Акваріум».

7. Світ геометричних фігур (23 год.)

Теоретична частина. Знайомство з площинними геометричними фігурами (трикутник, круг, овал, квадрат, прямокутник) та їх розпізнання. Знайомство з об'ємними фігурами (куб, куля, циліндр, конус, призма (коробка), піраміда) та їх розпізнання.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Колумбове яйце», «Чудовий мішечок»; логічні вправи: «Розмалюй трикутники», «Захочай фігуру», «Чим різняться», «Розклади фігури: за формою, розміром, кольором», «Живі фігури». Складання «паспортів» об'ємних фігур: куба, кулі, циліндра, конуса, призми.

8. Конструювання (5 год.)

Теоретична частина. Конструювання з паличок, з площинних фігур, з об'ємних фігур. Орнамент з геометричних фігур. Пошук та складання закономірностей. Ритмічні візерунки.

Практична частина. Конструювання з паличок; дидактичні ігри: «Будуємо паркан», «Будуємо геометричні фігури». Конструювання з площинних фігур; дидактичні ігри: «Побудуй корабель», «Новорічна гірлянда», «Великий трикутник». Виготовлення орнаменту з геометричних фігур. Конструювання з об'ємних фігур: за задумом, за зразком; дидактична гра «Будуємо палац».

9. Підсумок (1 год.)

Практична частина. Підведення підсумків роботи гуртка. Гра-подорож «Мандрівка за картою». Дидактичні ігри: «Знайди зайве», «Порахуй-напиши». Ігрова вправа «Домалюй».

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- поняття «довше – коротше», «ширше – вужче», «на-над-під», «вище – нижче», «зверху – знизу», «зліва – справа – посередині», «усередині – зовні», «попереду – позаду», «план»;

- поняття «згодом», «зараз», «раніше», «пізніше», «сьогодні», «завтра», «вчора» тощо;

- одиниці часу «доба» та її частини: ранок, день, вечір, ніч, дні тижня, назви місяців, їх послідовність, пори року;

- числа від 0 до 10 та позначення їх цифрою;

- символи, поняття «порівну», «стільки ж»;

- геометричні фігури: трикутник, круг, овал, квадрат, прямокутник, куб, куля, циліндр, конус, призма (коробка), піраміда та їхні властивості.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- порівнювати предмети за довжиною, шириною, висотою, масою, об'ємом;

- орієнтуватися у просторі відносно себе: вперед, назад, наліво, направо та розташовувати предмети відносно себе;

- використовувати порядкову та кількісну лічбу у повсякденному житті, розв'язувати логіко - математичні задачі;

- порівнювати множини за кількістю, встановлювати рівності з нерівності, використовувати знаки «дорівнює» ($=$) та «не дорівнює» (\neq)

- розрізняти і називати форму предметів;

- конструювати з паличок, з площинних та об'ємних фігур, будувати орнамент з геометричних фігур та встановлювати ритм у візерунках.

Вихованці мають набути досвіду:

- дотримання правил під час ігрової діяльності та розподілу ролей;

- взаємодії при роботі у групі;
- розуміння і оцінювання своїх та чужих емоцій.

Гурток «Мовленярлик»

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступне заняття «Світ навколо нас»	0,5	0,5	1
2.	Слухняний язичок	1	7	8
3.	Такі різні слова	3	3	6
4.	У світі звуків	10	25	35
5.	Словниково-логічні вправи	3	9	12
6.	Літературна скринька	5	10	15
7.	Вчимося спілкуватися	3	9	12
8.	Граємося, пишемо, малюємо	4	14	18
9.	Підсумкове заняття «Подорож з Мовленярником»	0,5	0,5	1
Разом		30	78	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття «Світ навколо нас» (1 год.)

Теоретична частина: знайомство з «Мовленярником» та його друзями.

Практична частина: ігрова вправа «Будьмо знайомі», малювання «Портрет Мовленярника», ігри з пазлами «Працюємо разом», бесіда «Щоб не сталося лиха».

2. Слухняний язичок (8 год.)

Теоретична частина: Ознайомлення з артикуляційним апаратом. Виділення першого звуку у слові. Визначення місця звуку у слові.

Практична частина: Артикуляційні вправи. Вправлення у вимові звуків [с-с'], [з-з'], [л-л'], [к-к'], [р-р'], [ш], [ч], [ц], розрізнення їх на слух. Чистомовки. Скоромовки.

3. Такі різні слова (6 год.)

Теоретична частина: Слово. Знаходження слів із спільним звуком. Короткі та довгі слова. Склад. Поділ слів на склади. Розвиток темпу мовлення. Оклична, розповідна, питальна, прохальна інтонації.

Практична частина: Поділ слів на склади. Виділення першого звука у слові. Визначення місця звука у слові. Складання речень з різною інтонацією.

4. У світі звуків (35 год.)

Теоретична частина: Голосні та приголосні звуки. Позначення звуків буквами. Букви, що позначають голосні звуки. Букви, що позначають приголосні звуки.

Практична частина: Звуковий аналіз слів. Читання складів типу ГП, ПГ. Читання слів, речень.

5. Словниково-логічні вправи (12 год.)

Теоретична частина: Збагачення словника за темами «Моя Батьківщина», «Сім'я», «Пори року», «Свята», «У світі казки», «Дикі та свійські тварини», «Рослини», «Посуд», «Меблі», «Одяг і взуття» тощо.

Практична частина: Складання та розгадування загадок, ребусів. Логічно-мовленнєві вправи на класифікацію та узагальнення, виділення «зайвого» слова.

6. Літературна скринька (15 год.)

Теоретична частина: Слухання художніх творів різних жанрів. Знайомство з малими фольклорними формами.

Практична частина: Переказ творів за зразком, серією ілюстрацій, за питаннями. Заучування чистомовок, скоромовок, закличок. Складання діалогів, монологів, фантастичних розповідей.

Орієнтовний список літератури для слухання: Ліна Костенко «Соловейко застудився», «Перший пароплав», «Осінні хмари сірі, як слони»; Євген Гуцало

«Зозуля», «Ранок»; Олена Журлива «Ластівки», «Два ведмедики»; Роман Завадович «Великодні гості», «Українська мова»; Валентина Каменюк «Хліб од зайчика»; Анатолій Камінчук «Дружна сімейка», «Трамвайчик», «Годівнички», «Наша столиця»; Тамара Коломієць «Їжаки», «Веснянка», «Чобітки»; Микола Сингаївський «Гречана каша»; колядки та щедрівки «Щедрик-ведрик, дядьку Петрик», «Ой, на річці»; народні дитячі ігри «Дрібу, дрібу, дрібушечки», «Мир – миром».

7. Вчимося спілкуватися (12 год.)

Практична частина: Культура спілкування. Вживання слів ввічливості.

Теоретична частина: Розігрування мовленнєвих ситуацій. Ляльковий театр. Розподіл ролей. Інсценізація знайомих казок.

8. Граємо, пишемо, малюємо (18)

Теоретична частина: Правила користування олівцями, ножицями, клеєм. Прийоми ліплення.

Практична частина: Обведення шаблонів. Аплікації з готових форм. Ліплення овочів, фруктів. Штриховка готових шаблонів. Розмальовування ілюстрацій до казок. Малювання кружечків різних розмірів, овалів та інших геометричних форм. Малювання за задумом.

9. Підсумкове заняття « Подорож з Мовленяриком» (1 год.)

Теоретична частина: Узагальнення та повторення вивченого.

Практична частина: гра-подорож «Подорож з Мовленяриком».

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- значення мовлення для людини;
- уявлення про речення, слово, склад, звук і букву як одиниці мовлення, виокремлювати їх із мовленнєвого потоку.
- певний словниковий запас із кожної сфери і навички утворення та вживання форм слова;

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- володіти правильною звуковимовою;

- регулювати дихання і темп у процесі мовлення;
- ефективно спілкуватися рідною мовою;
- дотримуватись мовленнєвого етикету у спілкуванні;
- узгоджувати прикметники з іменниками у роді, числі, відмінку;
- узгоджувати займенники з іменниками, числівники з іменниками;
- використовувати у мовленні слова, що означають якості та властивості предметів;
- широко вживати омоніми, антоніми та синоніми;
- ділити слова на склади, виділяти перший звук у слові, визначати місце звука в слові, складати речення, поширювати його за допомогою слів;
- отримувати задоволення від слухання художньої літератури;
- переказувати знайомі літературні твори за зразком, питаннями, серією ілюстрацій;
- розповідати напам'ять невеликі віршовані твори;
- відгадувати і складати загадки;
- правильно тримати олівець і ручку;
- орієнтуватися на сторінці книжки, альбому та зошиту;
- координувати рухи очей і кисті руки;
- впевнено рухатися по площині та вздовж рядка під час виконання графічних завдань;
- виконувати штриховку готових трафаретів, самостійно обводити трафарети.

Вихованці мають набути досвіду:

- вступати у невимушену розмову з дорослими на запропоновану тему, уважно слухати співрозмовника, не перебиваючи його, приязно звертатися один до одного;
- активності, самостійності, доброзичливості;
- дотримання правил під час ігрової діяльності та розподілі ролей;
- взаємодії при роботі в групі.

СТУІЯ РОЗВИТКУ І НАВЧАННЯ «МАЛЮК» – 5

ГУРТОК «ЛІЧИЛОЧКА»

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	-	1
2.	У світі величин	2	10	12
3.	Орієнтування у просторі	2	10	12
4.	Орієнтування у часі	2	10	12
5.	У світі цифр і чисел	8	28	36
6.	Знаки-задавки	3	9	12
7.	Геометричні фігури	5	13	18
8.	Конструювання	1	3	4
9.	Підсумок	-	1	1
Разом		24	84	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Правила поведінки на занятті. В гостях у Лічилочки. Знайомство з властивостями предметів. Поєднання предметів у групи за спільними властивостями.

2. У світі величин (12 год.)

Теоретична частина. Порівняння предметів за довжиною, шириною, висотою, масою, об'ємом, площею. Залежність результату порівняння від умовної мірки. Знайомство з одиницями вимірювання довжини (см, м), маси (кг), об'єму (л).

Практична частина. Дидактичні ігри: «Порівняй за довжиною», «Знайди однакові за висотою», «Овочевий магазин», «Веселі ведмежата», «Вимірюємо»

записуємо», «Що важче?», «Довгий-короткий». Вимірювання відрізків за допомогою лінійки.

3. Орієнтування у просторі (12 год.)

Теоретична частина. Просторові відношення: на, над, під, справа, зліва, між, посередині, всередині, зовні, попереду, позаду. Знайомство з поняттями: далеко, близько, поруч, подалі. Розташування предметів відносно себе. Розташування предметів за просторовим розміщенням на площині (на столі, в зошиті).

Практична частина. Дидактичні ігри: «На галявині», «Хто де?», «Далеко-близько», «Попереду-позаду»; ігрове завдання «Розмалюй мушлі», «Ріпка». Складання творчих розповідей з використанням просторових понять.

4. Орієнтування у часі (12 год.)

Теоретична частина. Часові відношення: раніше, пізніше. Знайомство з одиницями часу (хвилина, година, доба), частинами доби (ранок, день, вечір, ніч). Знайомство з поняттям «тиждень», назвами днів тижня, місяцями. Назви 12-ти місяців, їх послідовність. Рік. Пори року. Різні види годинників та календарів. Користування годинником та календарем.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Частини доби», «Годиннички», «Скільки-скільки», «Брати місяці», «Що за чим?», «Пори року», «Рік починає – рік закінчує»; ігрові вправи: «Тиждень Колобка», «Знайди в календарі». Робота з таблицями: «День», «Тиждень», «Місяць», «Рік».

5. У світі цифр і чисел (36 год.)

Теоретична частина. Числа від 1 до 10 та позначення їх цифрою. Пара. Лічба парами, трійками, через один. Число і цифра 0. Числовий відрізок. Пряма та зворотна лічба. Кількісна і порядкова лічба. Суміжні числа. Попереднє та наступне число.

Практична частина. Лічба парами, трійками, через один; дидактичні ігри: «Ціле і частина», «Число-цифра», «Яка цифра заховалася», «Цифрові будинки», «Будуємо Цифроград», «Числа-сусіди», «Шпигунські шифри», «Лічильна машина», «З'єднай цифри за порядком», «Швидко цифру називай, їй сусіда

добирай»; робота з таблицями, задачі-жарти, задачі-казки, логіко-математичні вправи. Робота з таблицями «Цифри», робота з картками «Числові відрізки», штриховка та обведення трафаретів цифр.

6. Знаки-задавки (12 год.)

Теоретична частина. Порівняння множин за кількістю. Встановлення рівності з нерівності. Поняття порівну, стільки ж. Знайомство із знаками порівняння «дорівнює» (=), «більше» (>), «менше» (<). Знайомство з поняттями «частина», «ціле». Знайомство із дією додавання – знак плюс (+) та дією віднімання – знак мінус (-) на наочному матеріалі. Арифметичні та логічні задачі. Математичні висловлювання за допомогою зв'язок «і», «чи», «якщо, то», «ні». Символи.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Постав знак», «Збери ціле з частин», «Вірний знак», «Порахуй-напиши», «Пелікани», «Познач символом»; логічна вправа «Домалюй»; ігрова вправа «Порівняй» (з природним матеріалом). Арифметичні та логічні задачі.

7. Геометричні фігури (18 год.)

Теоретична частина. Знайомство з геометричними фігурами: точка, лінія. Види ліній (пряма, крива, ламана). Площинні геометричні фігури: круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, п'ятикутник, шестикутник, багатокутник. Знайомство з видами кутів (прямий, тупий, гострий). Властивості площинних фігур. Об'ємні фігури (куля, куб, паралелепіпед, циліндр, конус, піраміда) та їх властивості. Геометричні задачі.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Знайди відрізки», «Чарівна скриня», «Складемо «паспорт» фігур», «Домалюй промені», «Що нагадує лінія», «Чудовий мішечок», «Чарівні окуляри»; логічні вправи: «З'єднай крапки по черзі», «Заховай лінії в малюнки». Робота з лінійкою на листах у клітину, штриховка шаблонів фігур. Геометричні задачі.

8. Конструювання (4 год.)

Теоретична частина. Конструювання з паличок. Конструювання з площинних та об'ємних фігур. Орнамент з геометричних фігур. Ритмічні візерунки.

Практична частина. Конструювання з паличок; дидактичні ігри: «Будуємо геометричні фігури». Конструювання з площинних фігур; дидактичні ігри: «Побудуй літак», «Новорічна гірлянда». Складання ритмічних візерунків з геометричних фігур. Виготовлення орнаменту з геометричних фігур. Конструювання з об'ємних фігур: за задумом, за зразком; дидактична гра «Будуємо фортецю». Конструювання «Лего».

9. Підсумок (1 год.)

Практична частина. Підведення підсумків роботи гуртка. Гра-мандрівка «У гості до Лічилочки». Дидактичні ігри: «Порахуй-напиши», «Знайди за описом», «Покажи фігуру»; логічна вправа «Домалою предмет».

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- одиниці вимірювання довжини (см, м), маси (кг), об'єму (л);
- поняття «тиждень», назви днів тижня, місяці, їх послідовність, рік та пори року;
- числа від 0 до 10 та позначення їх цифрою;
- знаки порівняння «дорівнює» ($=$), «більше» ($>$), «менше» ($<$), дії додавання: знак плюс ($+$); віднімання: знак мінус ($-$);
- геометричні фігури: точка, лінія, круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, п'ятикутник, шестикутник, багатокутник, куля, куб, паралелепіпед, циліндр, конус, піраміда та їх властивості.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- порівнювати предмети за довжиною, шириною, висотою, масою, об'ємом, площею, користуватися умовною міркою;
- розташовувати предмети відносно себе, на столі, в зошиті;
- користуватися годинником та календарем;

- рахувати парами, трійками, через один, використовувати порядкову та кількісну лічбу у повсякденному житті, розв'язувати логіко-математичні задачі;
- порівнювати множини за кількістю, встановлювати рівності з нерівності;
- будувати математичні висловлювання за допомогою зв'язок «і», «чи», «якщо, то», «ні»;
- розрізняти і називати форму предметів, розв'язувати геометричні задачі;
- конструювати з паличок, з площинних та об'ємних фігур, будувати орнамент з геометричних фігур та встановлювати ритм у візерунках.

Вихованці мають набути досвіду:

- активності, самостійності, доброзичливості, ввічливості;
- дотримання правил під час ігрової діяльності та розподілу ролей;
- взаємодії при роботі в групі та підгрупі;
- розуміння і оцінювання своїх та чужих емоцій;
- виходу з конфліктної ситуації;
- сприймання невдачі й досягнення поставленої мети.

Гурток «Букводарик»

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	-	1
2.	У світі слів	1	11	12
3.	Цікава абетка	7	46	53
4.	Слухаємо, розуміємо	1	6	7
5.	Розвиваємо мовлення	4	16	20
6.	У світі театру	1	2	3
7.	Граємо, пишемо, малюємо	1	10	11
8.	Підсумок	-	1	1
Разом		16	92	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Правила поведінки на занятті. Знайомство з Буквариком. Звуки мови. Артикуляційний апарат.

2. У світі слів (12 год.)

Теоретична частина. Слово. Довгі та короткі слова. Слово-предмет. Слово-дія предмета. Слово-ознака предмета. Змінювання слів за числами «Один – багато». Склад. Поділ слів на склади. Наголос. Наголошений склад. Речення. Схема речення. Правила складання речень за схемами.

Практична частина. Поділ слів на склади, визначення кількості складів у слові. Складання речень за схемами. Словесні ігри: «Один – багато», «Назви одним словом», «Назви предмет». Гра «Стою. Біжу. Стрибаю».

3. Цікава Абетка (53 год.)

Теоретична частина. Звуки мови та позначення їх буквами. Звуковий аналіз слів. Положення звука в слові. Голосні звуки та букви. Приголосні звуки та букви, що їх позначають. Тверді та м'які приголосні. Глухі та дзвінкі приголосні. Букви, що не позначають звуків.

Практична частина. Знаходження місця звука в слові. Виконання звукового аналізу слів. Визначення голосних та приголосних звуків. Визначення твердості та м'якості приголосних. Знаходження глухих та дзвінких приголосних. Ігри: «Букви заховалися», «Дзвінкі-глухі», «Будинок звуків», «Спіймай звук», «Повтори звуки», «Назви слово на літеру...», «Буква заховалась», «Мовчанка», «На що схожа буква», «Назви слова на букву», «Відгадай слово». Виконання вправ на знаходження звуків у слові.

4. Слухаємо, розуміємо (7 год.)

Теоретична частина. Знайомство з художніми творами різних жанрів. Аудіювання, переказ тексту за малюнками. Чистомовки. Скоромовки. Заклички. Вірші. Інсценізація.

Практична частина. Складання розповідей за опорними словами, за серією ілюстрацій, за зразком. Заучування віршів, скоромовок, чистомовок. Описи

картин та іграшок. Знайомство з усною народною творчістю, народними іграми. Інсценізація казок. Ігри: «Казкові герої», «Художник помилився», «Що не так», «Чия річ», «Чарівні слова», «Чарівний мішечок», «Відгадай, хто я».

Орієнтовний перелік художніх творів: Ліна Костенко «Чародійне слово», «Сунички»; Ліна Біленька «Слива», «Мандарин; Валентин Бичко «Півники»; Грицько Бойко «Коник», «А ми шпаківні будували», «Дятел», «Зимова пісенька», «Для мами»; Микола Вінграновський «Іде кіт через лід»; Платон Воронько «Зайчика злякались», «Їжачок-хитрячок», «Є у мене киця Мурка», «Ніколи не хвались», «Кожушок», «Липка», «Наша мама», «Облітав журавель»; Павло Глазовий «Хліб»; Леонід Глібов «Веснянка»; Варвара Гринько «Рідне слово»; Наталя Забіла «Метелик», «Сорока-білобока», «Равлик», «Зима», «Наша ялинка»; колискові «Ой, ходять сон коло вікон», «Ой, кіт-воркіт»; колядки та щедрівки «Коляд, коляд, колядниця», «Колядин, колядин», «Щедрик-ведрик»; народні дитячі ігри «Коровай», «Подоляночка»; українські народні казки «Язиката Хвеська», «Лисичка-сестричка і Вовк-панібрат».

5. Розвиваємо мовлення (20 год.)

Теоретична частина. Словниково-логічні вправи на виділення «зайвого» слова; опрацювання лексичних тем: сім'я, ввічливість, свійські та дикі тварини, птахи та їх пташенята, фрукти, овочі, одяг, взуття, рослини, комахи, риби, посуд, меблі, космос, квіти, календар.

Практична частина. Виконання словниково-логічних вправ на виділення «зайвого» слова; розгадування загадок, ребусів, кросвордів на основі вивчених лексичних тем: сім'я, ввічливість, свійські та дикі тварини, птахи та їх пташенята, фрукти, овочі, одяг, взуття, рослини, комахи, риби, посуд, меблі, космос, квіти, календар тощо. Ігри: «Знайди зайве», «Доповни ряд», «Доскажи», «У магазині», «Допоможи мамі», «Моя кімната». Вивчення віршів напам'ять, скоромовок, чистомовок на вивчені лексичні теми. Складання пазлів, відгадування кросвордів з вивченими словами.

6. У світі театру (3 год.)

Теоретична частина. Знайомство з поняттям «театр» та різновидами театру: пальчиковий, ляльковий, тіньовий. Розподіл ролей.

Практична частина. Створення пальчикового театру. Постановка казки пальчиковим та ляльковим театром. Гра у тіньовий театр. Інсценізація знайомих казок. Виготовлення іграшок для пальчикового театру. Ігри: «Відгадай казку», «Герої загубилися», «Казкові речі», «Чарівний мішечок». Аналіз поведінки казкових героїв за сюжетом казок. Уособлення при інсценізації творів. Постановка вистави: тіньовий та ляльковий театр.

7. Граємо, пишемо, малюємо (11 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з письмовим приладдям. Правила користування зошитом, ручкою, олівцем. Способи обведення малюнків, розфарбування їх. Письмо та обведення похилих ліній. Способи штриховки.

Практична частина. Відпрацювання чіткості рухів пальцями згори вниз і навпаки. Домальовування фігур за зразком. Штриховка готових трафаретів різними способами. Малювання малих і великих півовалів. Практичне обведення малюнків, розфарбування їх. Відпрацювання письма та обведення похилих ліній.

8. Підсумок (1 год.)

Практична частина. Гра «Подорож у казкову країну з Букводариком». Узагальнення та повторення вивченого.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- правила вимови голосних та приголосних звуків;
- 9-10 віршів напам'ять;
- декілька творів малих фольклорних жанрів, 5-6 казок;
- 5 скоромовок.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- правильно вимовляти голосні звуки та більшість приголосних (м, б, п, т, д, к, г, х, ф, в, л, с, з, ц);

- самостійно виконувати штриховку готових трафаретів;
- орієнтуватися на сторінці альбому;
- володіти артикуляцією шиплячих звуків;
- регулювати дихання і темп у процесі мовлення;
- використовувати певний словниковий запас із різних сфер життєдіяльності;
- вживати у мовленні прості й складні речення;
- володіти правильною звуковимовою;
- підтримувати розмову на запропоновану тему;
- дотримуватись мовленнєвого етикету у спілкуванні;
- отримувати задоволення від слухання художньої літератури;
- переказувати короткі знайомі літературні твори за зразком, питаннями, серією ілюстрацій;
- інсценувати знайомі казки;
- розповідати напам'ять невеликі віршовані твори;
- відгадувати загадки, ребуси;
- розрізняти на слух короткі та довгі слова;
- визначати та називати перший звук у слові;
- читати склади;
- розуміти значення мовлення для людини, ефективно спілкуватися рідною мовою;
- розрізняти рідну й чужу мови;
- розмовляти грамотно, вживати у мовленні прості й складні речення;
- вести діалог невимушено, підтримувати розмову на запропоновану тему;
- дотримуватись мовленнєвого етикету у спілкуванні;
- самостійно складати монологічні висловлювання різних типів;
- правильно сидіти за столом, правильно тримати олівець і ручку; орієнтуватися на сторінках книжки, альбому, зошиту;
- координувати рухи очей і кисті руки та впевнено рухатися по площині;
- самостійно обводити трафарети, виконувати їх штриховку.

Вихованці мають набути досвіду:

- регулювання дихання і темпу у процесі мовлення;
- ефективного спілкування рідною мовою;
- підтримання розмови на запропоновану тему;
- використання монологічного та діалогічного мовлення;
- дотримання мовленнєвого етикету;
- взаємодії один з одним на занятті
- самостійного виконання поставлених задач, працювати в групах та мікрогрупах;
- активності, самостійності, доброзичливості;
- дотримання правил під час ігрової діяльності.

Гурток «Пізнайко»

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Теми	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1		1
2.	Бачу, чую, роблю	1	43	44
3.	Світ навколо нас	1	31	32
4.	Графічні вправи	1	14	15
5.	Розвивальні ігри	1	14	15
6.	Підсумок		1	1
Разом		5	103	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (1 год.)

Практична частина. Ігри на виявлення рівня розвитку уваги, пам'яті, мислення, сприйняття, уяви. Ігри-знайомки: «Долоньки», «Знайди собі пару».

2. Бачу, чую, роблю (44 год.)

Теоретична частина. Етичні бесіди «Кого можна назвати другом»,

«Чого вчить казка», «А я зробив би так...», «Для чого потрібні електроприлади». Правила ведення гри.

Практична частина. Вправи на розвиток уваги, пам'яті, мислення, вміння швидко зосереджуватися, переключати увагу («Будь уважним, не барись, на питання відгукнись», «Слухай команду», «Підбери слово», «Чого не вистачає», «Веселий трамвайчик», «Чарівні окуляри», «Куди веде доріжка», «Зроби позначки», «Добери клаптик») Вправи на зняття психом'язового напруження («Люстерко», «Покажи настрої», «Мавпочки», «Дракон», «Велетні-гноми», «Насоси»). Вправи на розвиток загальної та дрібної моторики («Попелюшка», «По крупинках», «Чапля – ластівка»)

Світ навколо нас (32 год.)

Теоретична частина. Знайомство з природою планети Земля. Знайомство з компонентами космосу (сонце, місяць, зорі, планети, комети, сузір'я). Світ предметів. Речі навколо нас.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Навколо світу з Пізнайком», «Чарівний зореліт», «Пори року», «Однакове-різне», «Що зайве?», «Кожній речі – своє місце», «Під сузір'ям Лева», «Гості з космосу».

4. Графічні вправи (15 год.)

Теоретична частина. Лабіринти. Орієнтація у планах, схемах, лабіринтах. Просторове розміщення предметів.

Практична частина. Дидактична гра «Відгадай і домалюй». Вправи на повторення малюнку по точках, поєднання точок за зразком, домальовування початого візерунку. Графічні диктанти «Чарівні ланцюжки». Сюжетна гра «У пошуках скарбів».

5. Розвивальні ігри (15 год.)

Теоретична частина. Прийоми запам'ятовування. Прийоми порівняння.

Практична частина. Дидактичні ігри: «Крамниця», «Домалюй килимок», «Кого піймає Тобік?», «Однакові-різні», «Куди веде доріжка?», «Загублені слова». Ігри з паличками. Робота з таблицями.

6. Підсумок (1 год.)

Практична частина. Гра-змагання «Перевір себе».

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- свою країну, столицю, державні символи;
- адресу проживання, дату свого народження;
- предмети найближчого оточення, їх призначення;
- розрізняти та називати представників рослинного і тваринного світу;
- назви планет, космічних тіл;
- правила поведінки у різних громадських місцях;
- правила вибору вожака у грі.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- цікавитися новим;
- активно прагнути вивчати навколишній світ та самого себе;
- використовувати набуті знання для отримання нових;
- знаходити нове у знайомому та знайоме у новому;
- порівнювати, зіставляти, аналізувати, узагальнювати, складати власне судження;
- підходити до проблеми з різних точок зору, легко переключатися з одного об'єкту та інший;
- вміти бачити складне у простому, у складному – просте;
- розмовляти грамотно, вживати прості й складні речення;
- спостерігати, розмірковувати, запам'ятовувати, відтворювати матеріал, вносити в нього елементи новизни.

Вихованці мають набуті досвіду:

- аналізування, порівняння, класифікації та узагальнення предметів за ознаками;
- чіткого виконання відповідних вправ та завдань, простих інструкцій;
- ведення діалогу, прийняття колективних рішень;
- колективної взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про позашкільну освіту».
3. Національна доктрина розвитку освіти.
4. Національна Програма виховання дітей та учнівської молоді.
5. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні.
6. Програма виховання дітей дошкільного віку «Малює» АПН України, рекомендована Міністерством освіти України.
7. Програма виховання та навчання дітей дошкільного віку «Дитина» АПН України, рекомендована Міністерством освіти України.- К.:2003
8. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт», рекомендовано Міністерством освіти і науки України, наказ №1111 від 23.11.2010 року.
9. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі», рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 1/11-2571 від 18.06.2008 року.
10. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення.-Львів: Світ, 1990,-230с.
11. Бакшізська С.О., Баранова Т.М. Розвиток творчої особистості - Розкажіть онуку.-№9-10-2006р.-с. 11-14.
12. Горбенко С. Гуманізація художньої освіти. Мистецтво та освіта. - 2002 №2-с.5-8.
13. Джежелей О.В. Навчаємо слухати, говорити. Початкова школа – 1994 - №6.-с.17-21.
14. Одарченко П. Про культуру української мови: Збірник статей.
15. Пентилюк М.І. Основні аспекти навчання рідної мови.// Початкова школа. -1997,№4.
16. Pisnauko //.:Освіта, 2000-2005р.
17. Романець В.А. Психологія творчості,-К.:2004.
18. Стельмакович М.Г. Українська родинна педагогіка. - К.: Освіта, 1993-13с.
19. Федієнко В.В. Етика та естетика.-Х.: Школа, 2003.

20. Фунтикова О.О., Щербикова К.Й. Математика для малят.- К.:Освіта,1993-23с.
21. Хорошковська О.Н. Розвиток мовлення і підготовка до засвоєння грамоти //Початкова школа – 2001, №5 с. 32-38.
22. <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40443>
23. https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf